

21 - 27 лютого Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Російська армія продовжує здійснювати наступ у Донецькій області, навколо Бахмута, Шахтарська й Вугледара, а також у Луганській області, в районі Кремінної. Також фіксувалися спроби [російських ДРГ](#) зайти на територію Харківської області з російської території. Мірою того, як російські війська наближаються, ціною великих втрат, до Бахмута, вони знищують місто з артилерії та авіації. При цьому, за даними деяких військових, у місті досі залишаються близько 7000 [цивільних](#), зокрема 100 дітей.
- Українське суспільство очікувало провокацій та масштабної ескалації до річниці від початку повномасштабного вторгнення, але саме в ці дати нового наступу та відкриття нових ділянок фронту не відбулося, попри те, що інтенсивність боїв у Донецькій і Луганській областях продовжує залишатися дуже високою. Новий наземний [наступ](#) тепер можливий вже після того, як погода потеплішає, а земля просохне від опадів, тобто у другій половині весни. Також очікуються російські провокації на території [Молдови](#) та можливий наступ на Україну з Придністров'я. Разом із тим, візит Дж. Байдена напередодні річниці вторгнення з натхненням сприйняли в Україні, як свідчення підтримки з боку США та НАТО.
- Втрати російських військ, за даними української сторони, на 27 лютого складають вже понад [148 тис.](#) загиблими.
- Протягом тижня під обстрілами перебували Херсон (у деякі дні — понад 10 [обстрілів](#)), Харків, Хмельницький, Нікополь, Марганець, Куп'янськ, Краматорськ, Сіверськ, Мирноград, Вугледар, Авдіївка, інші населені пункти, а також прикордонні території Чернігівської, Харківської, Сумської областей.
- 26-27 лютого російська армія провела масовану [атаку](#) з використанням 14 дронів-камікадзе, більшість з яких було збито. Напередодні внаслідок вибуху було [пошкоджено](#) російський літак дальнього радіолокаційного стеження А-50 на аеродромі в Білорусі, за деякими даними, при підтримці або силами місцевого руху опору.
- 26 лютого — [День спротиву](#) окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, в цьому році — 9-та річниця російського вторгнення в Крим.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 461 дитина загинула та понад 927 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 16221 дитина — у списках депортованих. Удень 21 лютого російські окупанти завдали [ударів по Херсону](#), внаслідок чого загинули 6 осіб, 20 осіб було поранено. У цьому ж місті 24 лютого внаслідок ворожого обстрілу [загорівся дитячий садочок](#).
- Згідно із [соціологічним опитуванням](#), з усього спектру емоцій українці найрідше відчують апатію (6%), найчастіше — очікування покращень та надію. Також [результати опитування](#)

- Українського ветеранського фонду свідчать, що третина українських ветеранів, які зараз не на службі, безробітні.
- Російський [телеканал “Дождь”](#) повідомляє, що журналісти їхнього каналу знайшли 24 інтернати на території рф, у яких утримують насильно вивезених українських дітей. У 21 з цих інтернатів проводиться “воєнно-патріотичне виховання”: навчають користуватись автоматом Калашникова, обов’язковим є перегляд брифінгів спікера міноборони рф, вироблення свічок на передову. Як зазначають журналісти, число утримуваних українців перевищує 400 осіб, адже наразі відсутня інформація про інші області, як-от про Московську та Ленінградську, які теж заявляли про “прийом сиріт”.
 - У річницю війни Управління ООН з прав людини [оприлюднило підтверджені дані](#) про жертви серед цивільного населення. Так, після року війни в Україні, 8 006 мирних жителів було вбито і ще 13 287 отримали поранення. Проте, в ООН вважають, що реальні цифри значно вищі.
 - З початку повномасштабного вторгнення росія завдала майже 5 тис. ракетних і понад 3,5 тис. авіаційних ударів [по території України](#), здійснила [щонайменше 707 атак](#) на об’єкти медичної інфраструктури України. Під російською окупацією перебувають [1877 населених пунктів](#) України. Згідно із [повідомленням голови Донецької ОВА](#) Кириленка Павла, Авдіївка фактично повністю зруйнована, Бахмут — на 80%. У в’язницях рф [незаконно утримуються](#) 180 політв’язнів, 116 з них – кримські татари.
 - У фінансовому вимірі, за повідомленням Forbes, війна в Україні коштувала росії [майже 115 млрд доларів](#). Фактично, ця сума становить третину всіх доходів російського бюджету за 2021 рік.
 - Щодо “зернової ініціативи”, з моменту її запровадження [43 країни світу](#) отримали понад 22 млн тонн продовольства. Тим не менш, з жовтня було забезпечено [лише 40% можливого експорту](#), адже Росія затягує перевірку суден у Босфорі. Українське виробництво, яке й надалі залишається лідером із виробництва пшениці, компенсується іншими країнами, наприклад, Австралією. Показово, [російське інформаційне агентство ТАСС](#) заявляє про збільшення виробництва зернових, щоправда, російська статистика тепер включає й окуповані території України. Фактично, мова йде про награване українське зерно.
 - За рік повномасштабного вторгнення докільку України було завдано збитку майже на [1,9 трлн грн](#). Згідно з оцінками, внаслідок війни знищено місцевої інфраструктури на суму понад [130 млрд євро](#).
 - З 24 лютого 2022 року слідчі Національної поліції України розпочали [64 847 кримінальних проваджень](#) за фактами вчинення на території України злочинів військовослужбовцями зс рф та їхніми пособниками.
 - Участь росії у Договорі про стратегічні наступальні озброєння (СНО-III) [було припинено](#). До того ж, президент рф заявив, що рівень оснащення ядерних сил стримування зараз становить понад 91% . Договір про СНО-III був останнім документом, що обмежував ядерні арсенали двох країн, Москва та Вашингтон продовжували співпрацю у цій сфері. Декілька годин після виступу путіна, на якому було повідомлено про денонсування договору, російське мзс опублікувало

роз'язнення, згідно з яким росія обіцяє дотримуватись кількісних обмежень у рамках СНО та повідомляти США про пуски балістичних ракет. Однак, ця обіцянка немає зобов'язуючого характеру та стосується лише частини положень угоди.

- В окупованому Маріуполі росіяни безпідставно викидають на вулицю книги [бібліотеки Приазовського державного університету](#) для подальшої утилізації.
- Ситуація в Україні кризова: 60% населення зараз [живе за межею бідності](#). 6,3 млн українців [знайшли притулок](#) у Європі, 6,6 млн українців є внутрішньо переміщеними особами. Проте є позитивні зміни: [20% українок з дітьми](#), що міняли місце проживання внаслідок повномасштабного вторгнення, уже повернулись додому.

ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР

- [Пресконференція](#) В. Зеленського продемонструвала асиметрію між зовнішньополітичною та внутрішньополітичною тематикою. Акцент В. Зеленського на успіхах з мобілізації міжнародної підтримки України та поставки озброєння (останній Рамштайн, участь у саміті лідерів країн ЄС, візит Дж. Байдена), не звільняють українську владу від вирішення складних питань внутрішньо-економічного та внутрішньо-політичного розвитку. Зеленський прагне не політизувати “складні питання”: “Ті чи інші рішення, які я приймаю на Ставці, які стосуються особистостей чи безпеки та оборони нашої держави, я не обговорюю публічно. Одне з таких рішень – це **ситуація в деяких регіонах та деяких інститутах**, де в мене були думки не суто до цього міністерства, а до інфраструктури, яка має забезпечити нам безпеку, посилити це військовими чи розвідниками, чи службовцями. Це стосується **ситуації в деяких прикордонних регіонах і все**. І в цьому режимі я обговорював це питання”.

Під час прес-конференції було озвучено наступні ключові пункти:

- Україна не готова до компромісів та переговорів, поки не будуть звільнені території України (поки РФ не виведе армію з території України);
- Готовність зустрітися з Сі Цзіньпіном, але без визнання китайських пропозицій у якості “мирного плану”;
- Бажання щоб країни “Півдня”, зокрема Індія та Китай, долучились до ініційованого В. Зеленським Форуму миру.

Крім того, прес-конференція показала, що суспільство відчуває:

- дефіцит чіткого бачення з боку влади перспектив економічного і політичного розвитку в пост-воєнний період;
 - запит на боротьбу з корупцією;
 - запит на забезпечення справедливості та законності під час війни;
 - готовність влади чути критичні зауваження з боку суспільства та бізнесу та здатність виправляти допущені помилки (питання від “5-го каналу”).
- 23 лютого 2023 р., керівник Офісу Президента А. Єрмак провів розширене [засідання](#) президії Конгресу місцевих та регіональних влад при Главі держави. Формально, захід присвячений

підготовці до проведення Конгресу місцевих та регіональних влад, що має відбутися у березні. До ключових питань порядку денного майбутнього Конгресу включено, за словами Єрмака, функціонування енергетики, економічне відновлення, забезпечення потреб ВПО. Реально, можна припустити, що ОПУ прагне: 1) не допустити вакууму в системі управління розвитком регіону, 2) посилити вплив на регіональні еліти та розширення політичної бази.

- Триває боротьба політичного керівництва держави з впливом олігархів. Було заявлено, що реєстр [олігархів](#) запрацює після висновку Венеційської комісії. За оцінками експертів, великий бізнес може спробувати повернути собі вплив, але не варто очікувати, що олігархи зможуть повернути свій вплив до довоєнного рівня.
- В Міністерстві економіки України очікують, що у перший рік після війни до України [повернуться](#) близько 3 мільйонів біженців, у другий – 1,5 млн осіб, а загалом – близько трьох чвертей тих, хто виїхав з України через війну.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- Усіляко поширюються трактування та позитивні оцінки повідомлень путіна у посланні федеральним зборам 21 лютого. Зокрема, стосовно легітимності повернення "[історичних земель](#)" рф під час сво, підтримці учасників сво. У внутрішньому дискурсі поширюється [думка](#), що до послання путіна федеральним зборам було прикуто увагу всього світу та це була більш ніж важлива подія світового масштабу. Йдеться про більшу [зацікавленість](#) суспільства виступом путіна ніж минулого року.
- В цілому звучать наративи, які рутинізують війну для суспільства, сво, адже вона буде "тривалою", вона є необхідною та легітимною – протидія бажанням заходу знищити рф, адже захід хоче "[захопити](#) й весь пострадянський простір". Війна подається як єднання російського суспільства перед загрозами, формується романтичний образ війни (за допомогою поп-культури в тому числі (концерт в [лужниках](#) 22 лютого та участь російських зірок у заході з піснями про сво та ін). Триває поширення наративів національної єдності стосовно підтримки сво, зокрема відбувається [апелювання](#) до авторитетів у музиці, кінематографі.
- Загроза із заходу для рф [подається](#) як загроза самій рф, існуванню росіян як таких, як народу, як заявляє путін. Розвал СРСР інтерпретується як плани заходу із розвалу рф та продовження такої політики західних країн.
- Постійно йдеться про державну [підтримку](#) учасників сво, виплату коштів, підтримку [воєнних священиків](#) від російської православної церкви.
- Озвучується риторика перемоги рф та можливості перемовин. При цьому в офіційних меседжах залишається категорична тональність стосовно умови та вимог рф. 24 лютого в річницю повномасштабного російського вторгнення Медведєв [написав](#), що "перемога буде досягнута", йдеться про територіальні здобутки рф та очікування експансії, адже "ми повернемо нашу територію". Ціль СВО озвучена як відвернення загроз від кордонів рф, "навіть далі кордону Польщі". При цьому озвучується намір перемовин, але не з Україною, а із Заходом, який надає підтримку Україні. Відповідні меседжі [озвучив](#) також міністр оборони рф

- шойгу: “глибина просування російських військ під час сво залежатиме, зокрема, від того, яку далекобійну зброю отримає Київ від країн Заходу”. Йдеться про [неминучу поразку](#) Зеленського, України в “жовтні цього року”.
- Офіційно підтримано пропозиції Китайської народної республіки. Захарова [прокоментувала](#) на 3-й день оприлюднення, що рф виступає за ці пропозиції, але на російських умовах: нейтральність України, припинення надання зброї Україні, скасування економічних санкцій (стосовно рф та ін). Йдеться також про [відсутність](#) передумов для перемовин з Україною (песков)
 - Триває розгалужена антизахідна риторика. Поширюються наративи про спроможність рф стосовно технологічного розвитку, до прикладу, у сфері розвитку штучного інтелекту, рф потрібні свої напрацювання, адже [“західний штучний інтелект ненавидить росію”](#). Поширюються меседжі про можливість ядерної війни, зокрема про усвідомлення це у США окремими експертами, ці наративи із посиланням на західні ЗМІ [поширюють](#) офіційні медіа.
 - У внутрішньому дискурсі активно інформується про відсутність єдності в ЄС стосовно підтримки України, підтримки у наданні зброї, йдеться про масові заходи в країнах ЄС проти такої політики ([Німеччина](#)). Підкреслюється нелегітимність рішень урядів стосовно підтримки України в очах громадян в країнах ЄС. Потреби в мирних перемовинах з рф ([Німеччина](#)), підтримка перемовин з рф в [Іспанії та Італії](#). Впроваджується думка про [відсутність](#) з боку Заходу єдності у баченні ситуації щодо майбутніх відносин з рф. Впроваджується думка підтримки з боку суспільств країн заходу позиції путіна стосовно цінностей, російських [“традиційних цінностей”](#) та “моральному занепаду Заходу”. Поширюється переможна риторика щодо російської стійкості незважаючи на західні санкції, [економічне зростання](#).
 - Поширюються наративи, що рф все контролює в плані взаємин із Заходом, візит Байдена був би неможливим без [узгодження](#) з рф, адже за цією версією “москва заманила Байдена в Україну”, а візит американського президента [не є чимось важливим](#) для рф взагалі.
 - Йдеться про перемоги російської армії в ході сво, [перевагу](#) у забезпеченні снарядами (як відповідь на повідомлення про голод щодо боєприпасів в телеграм каналах), інформується про [просування](#) російської армії, взяття під контроль населених пунктів ([пригожин](#))
 - Розхитується ситуація щодо Молдови, офіційні російські меседжі [вказують](#), що Україна хоче захопити Придністров'я. Міноборони рф [зазначає](#), що українські військові планують захопити Придністров'я.
 - У російському середовищі ультраправих в телеграм-каналах звучить підтримка пригожина та критика вищого військового керівництва рф. На офіційному рівні в Кремлі воліють [не коментувати протиріччя](#) між пвк “Вагнер” та міністерством оборони рф (непостачання зброї людям пригожина з боку міністерства оборони рф).